

Офіційно опубліковано
20.12.2024

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

18 грудня 2024 року

Київ

№ 150

Про внесення змін до Положення щодо провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

Відповідно до статей 7, 15, 55¹, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 114 Закону України “Про страхування”, статті 26 Закону України “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” та з метою оновлення вимог до страховиків, які мають право провадити діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Унести зміни до Положення щодо провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 20 жовтня 2021 року № 108, виклавши його в новій редакції, що додається.

2. Департаменту методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ (Сергій Савчук) після офіційного опублікування довести до відома страховиків інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 33

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
20 жовтня 2021 року № 108
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
від 18 грудня 2024 року № 150)

Положення щодо провадження діяльності
зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблене згідно із Законом України “Про Національний банк України”, Законом України “Про страхування” (далі – Закон про страхування), Законом України “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” (далі – Закон про особливості страхування сільськогосподарської продукції) та встановлює організаційно-правові засади діяльності страховиків зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

2. Терміни в цьому Положенні вживаються в такому значенні:

1) перелік страховиків – перелік страховиків, які мають право на страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, який формується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику;

2) рейтинговий перестраховик – перестраховик-нерезидент, рівень рейтингу фінансової надійності (стійкості) якого є не нижчим за такий рівень рейтингу за класифікацією нижчезазначених міжнародних рейтингових агентств (далі – міжнародні рейтингові агентства):

“А-” [“A.M. Best” (США)];

“А3” [“Moody’s Investors Service” (США)];

“А-” [“Standard & Poor’s” (США)];

“А-” [“Fitch Ratings” (Великобританія)];

3) уповноважена особа – керівник структурного підрозділу Національного банку України (далі – Національний банк), відповідального за нагляд за ринком небанківських фінансових послуг та інші процедури, передбачені цим Положенням, його заступник, керівник підрозділу в складі зазначеного структурного підрозділу Національного банку, його заступник або особи, які виконують їхні обов’язки.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються у значеннях, наведених у Законі про страхування та Законі про особливості страхування сільськогосподарської продукції, інших законах України, нормативно-правових актах Національного банку та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику.

3. Вимоги цього Положення поширюються на страховиків, які мають намір здійснювати або здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

4. Це Положення визначає:

1) загальні вимоги до страховиків, які мають намір здійснювати страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, для внесення таких страховиків до переліку страховиків, включаючи порядок підтвердження інформації про відповідність страховиків таким вимогам;

2) загальні вимоги до страховиків, які здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;

3) додаткові вимоги до провадження діяльності страховиками, які здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;

4) порядок здійснення Національним банком контролю за дотриманням страховиками вимог цього Положення.

II. Загальні вимоги до страховиків, які мають намір здійснювати страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

5. Страховик, який має намір здійснювати страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, зобов'язаний відповідати вимогам Закону про страхування та Закону про особливості страхування сільськогосподарської продукції, а також таким вимогам:

1) страховик має діючу ліцензію на здійснення діяльності із страхування, що включає класи страхування 8 та 9, визначені статтею 4 Закону про страхування;

2) страховик здійснював / здійснює укладання договорів страхування сільськогосподарської продукції хоча б в одному з таких періодів:

з 2017 року до 2021 року включно не менше ніж протягом трьох будь-яких календарних років цього періоду, а саме має:

нараховані страхові премії (страхові платежі) за договорами добровільного страхування сільськогосподарської продукції;

щонайменше одну здійснену страхову виплату (виплату страхового відшкодування) за такими договорами;

з 2022 року до року, що передує даті звернення страховика до Національного банку (включно), не менше ніж протягом будь-якого одного календарного року цього періоду, а саме має:

нараховані страхові премії (страхові платежі) за договорами добровільного страхування сільськогосподарської продукції / страхування сільськогосподарської продукції за класами страхування 8 та/або 9, визначеними статтею 4 Закону про страхування;

щонайменше одну здійснену страхову виплату (виплату страхового відшкодування) за такими договорами;

3) до страховика не застосовувалися Національним банком заходи впливу за недотримання нормативів достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика та/або заходи впливу за порушення вимог до платоспроможності протягом останніх 36 календарних місяців поспіль, що передують даті звернення страховика до Національного банку;

4) страховик на останню звітну дату, що передує даті звернення страховика до Національного банку, дотримується вимог до платоспроможності страховика;

5) щодо страховика у зв'язку з порушенням вимог до капіталу платоспроможності та/або мінімального капіталу протягом останніх 12 календарних місяців поспіль, що передують даті звернення страховика до Національного банку:

не подавалося до Національного банку повідомлення, передбачене частиною першою статті 117 та/або частиною першою статті 118 Закону про страхування, та/або не подавався до Національного банку для погодження план відновлення діяльності страховика (оновлений план відновлення діяльності страховика, виправлений план відновлення діяльності страховика) або план фінансування страховика (оновлений план фінансування страховика);

не погоджувався Національним банком план відновлення діяльності страховика (оновлений план відновлення діяльності страховика, виправлений план відновлення діяльності страховика) або план фінансування страховика (оновлений план фінансування страховика);

б) щодо страховика Національний банк не виявив невідповідності структури власності страховика вимогам, визначеним у розділі III Положення про вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 14 квітня 2021 року № 30 (зі змінами) (далі – Положення про структуру власності), та/або не визнав структуру власності страховика непрозорою або не прийняв рішення про відмову у визнанні структури власності прозорою;

7) страховик має кваліфікований персонал, тобто не менше двох фахівців з повною вищою освітою у сфері сільського господарства у галузі знань “Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина” або еквівалентній, один з яких повинен мати досвід роботи у сфері виробництва сільськогосподарської продукції або страхування такої продукції не менше ніж три роки (далі – кваліфіковані фахівці).

6. Зазначена в підпункті 2 пункту 5 розділу II цього Положення інформація підтверджується даними регуляторної звітності страховика в частині нарахованих страхових премій (страхових платежів) та здійснених страхових виплат (виплат страхового відшкодування).

7. Страховик має право підтвердити наявність досвіду укладання договорів страхування сільськогосподарської продукції, передбаченого в підпункті 2 пункту 5 розділу II цього Положення, інформацією від материнської страхової компанії щодо страхування сільськогосподарської продукції не менше ніж протягом трьох календарних років, що передують даті звернення страховика до Національного банку. Зазначена в цьому пункті інформація підтверджується даними звітності материнської страхової компанії в частині нарахованих страхових премій (страхових платежів) та здійснених страхових виплат (виплат страхового відшкодування).

8. Страховик виконує зазначену в підпункті 7 пункту 5 розділу II цього Положення вимогу одним із таких способів:

- 1) наявністю в штаті працівників страховика кваліфікованих фахівців;
- 2) залученням страховиком кваліфікованих фахівців шляхом укладення відповідних цивільно-правових договорів;
- 3) укладенням страховиком з юридичними особами, які мають у штаті кваліфікованих фахівців, відповідних договорів, що передбачають залучення таких кваліфікованих фахівців під час страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

9. Вимога щодо наявності досвіду роботи у сфері виробництва сільськогосподарської продукції або страхування такої продукції в разі залучення кваліфікованих фахівців на договірних умовах визначається на дату укладення відповідного договору.

10. Національний банк підтверджує відповідність або невідповідність страховика вимогам підпунктів 1–6 пункту 5 розділу II цього Положення на останню звітну дату шляхом надсилання страховику листа-підтвердження, підписаного уповноваженою особою Національного банку, протягом

30 календарних днів із дня надходження відповідного запиту від нього в довільній формі.

Лист-підтвердження є дійсним протягом 60 календарних днів із дня його підписання та реєстрації в Національному банку. Страховик вважається таким, що відповідає вимогам підпунктів 1–6 пункту 5 розділу II цього Положення на останню звітну дату, якщо на дату подання таким страховиком до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику, для включення до переліку страховиків, які мають право на страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, лист-підтвердження є дійсним.

11. Національний банк під час здійснення процедур, визначених у розділі II цього Положення, має право вимагати від страховика (з наведенням обґрунтування такої вимоги) додаткову інформацію, документи, пояснення, необхідні для перевірки відомостей, поданих до Національного банку, а також для проведення повного та всебічного аналізу й надсилання листа-підтвердження відповідно до цього Положення.

Національний банк у разі надсилання вимоги страховику про надання додаткової інформації, документів, пояснень має право продовжити строк підтвердження відповідності або невідповідності страховика вимогам підпунктів 1–6 пункту 5 розділу II цього Положення на строк не більше 15 робочих днів, про що зазначається в такій вимозі.

12. Страховик зобов'язаний своєчасно подавати документи та достовірну інформацію, що є підставою для включення його до переліку страховиків, а також відповідні зміни щодо таких документів та інформації.

13. Страховик має право розпочати діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, а саме укласти відповідні договори страхування, з дня його включення до переліку страховиків та оприлюднення відповідної інформації про включення страховика до переліку страховиків центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику.

III. Додаткові вимоги до діяльності страховиків, які здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

14. Страховик, який здійснює діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, повинен відповідати вимогам, визначеним цим Положенням, Законом про страхування та Законом про особливості страхування сільськогосподарської продукції, протягом усього строку здійснення такої діяльності.

15. Страховик, який здійснює діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, для укладання договорів страхування, якщо немає стандартизованого страхового продукту для конкретного виду такої продукції, розробляє окремі страхові продукти, включаючи загальні умови такого продукту, відповідно до Закону про страхування, Закону про особливості страхування сільськогосподарської продукції та умов, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику (за їх наявності).

Страховик має право укладати договір страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою відповідно до умов стандартизованого страхового продукту для конкретного виду такої продукції, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику (за погодженням з Національним банком), та не розробляти загальних умов такого страхового продукту.

16. Страховик, який здійснює діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, має право укладати договори перестрахування ризиків за такими договорами тільки з рейтинговими перестраховиками та/або зі страховиками, включеними до переліку страховиків.

Рейтинг фінансової надійності (стійкості) у рейтингового перестраховика підтверджується наявністю рейтингу одного з міжнародних рейтингових агентств, зазначених у підпункті 2 пункту 2 розділу I цього Положення.

Рейтинги фінансової надійності (стійкості) рейтингового перестраховика, якщо такі рейтинги присвоєно більше ніж одним міжнародним рейтинговим агентством, повинні відповідати встановленим у підпункті 2 пункту 2 розділу I цього Положення вимогам щодо відповідного рівня рейтингу фінансової надійності (стійкості), присвоєного кожним з таких міжнародних рейтингових агентств.

17. Розмір суми відповідальності, у межах якої страховик, включений до переліку страховиків, приймає за договором перестрахування на себе ризик виконання частини зобов'язань за договором страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою від іншого страховика, включеного до переліку страховиків, визначається на рівні не більше ніж 50% від страхової суми за таким договором (за всіма страховими ризиками та об'єктами страхування).

18. Обсяг страхових премій (страхових платежів) зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою у звітному році повинен становити не більше ніж 25% від середньорічного обсягу страхових премій (страхових платежів) за всіма видами / класами страхування, нарахованих страховиком протягом попередніх трьох календарних років та зазначених у регуляторній звітності, поданій до Національного банку відповідно до вимог Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України,

затверджених постановою Правління Національного банку України від 25 листопада 2021 року № 123 (зі змінами).

19. Страховик під час здійснення діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою зобов'язаний вести персоніфікований (індивідуальний) облік договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, що забезпечує реєстрацію, обробку, накопичення та зберігання відомостей за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

Страховик зобов'язаний вести в межах кожного договору страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою та страхового продукту, включаючи стандартизований, відповідно до умов якого укладено договір страхування, персоніфікований (індивідуальний) облік за кожним таким об'єктом страхування:

- 1) окремою земельною ділянкою, зайнятою застрахованою сільськогосподарською культурою;
- 2) багаторічними насадженнями;
- 3) окремою сільськогосподарською твариною / групою таких тварин, якщо умови страхового покриття є однаковими для всіх тварин у групі;
- 4) окремим видом водних біоресурсів.

20. Персоніфікований (індивідуальний) облік договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою здійснюється страховиком шляхом обліку інформації в електронній формі відповідно до Положення про порядок обліку страховиком договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування, та вимоги до захисту інформації страховика, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року № 204 (зі змінами) (далі – Положення про облік договорів).

Інформаційні системи страховика з метою ведення персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою також повинні містити такі відомості про об'єкт страхування:

- 1) назву застрахованої сільськогосподарської культури, багаторічних насаджень;
- 2) кадастровий номер або координати меж територій глобальної системи позиціонування (GPS-супутникової системи навігації) земельної ділянки, зайнятої застрахованою сільськогосподарською культурою, багаторічними насадженнями;

3) загальну площу земельної ділянки, зайнятої застрахованою сільськогосподарською культурою, багаторічними насадженнями;

4) кількість, вид сільськогосподарських тварин – у разі страхування сільськогосподарських тварин;

5) кількість (обсяг), вид водних біоресурсів – у разі страхування живих водних ресурсів;

6) кількість бджолосімей у вуликах – у разі страхування у бджільництві;

7) місце розташування сільськогосподарських тварин, включаючи водні біоресурси, бджолосім'ї.

21. Страховик повинен здійснювати облік усіх документів, на підставі яких уносяться зміни та доповнення до інформації, що обліковується під час ведення персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, а також про врегулювання страхових випадків зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

22. Страховик зобов'язаний збирати та вести облік інформації, а також оновлювати інформацію про укладення, зміну або припинення договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, а також статус врегулювання (дата та етап врегулювання) страхових випадків за такими договорами з урахуванням вимог Положення про облік договорів.

23. Страховик, який здійснює діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, зобов'язаний формувати технічні резерви відповідно до вимог Положення про порядок формування страховиками технічних резервів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року № 203 (зі змінами).

24. Страховик зобов'язаний дотримуватися вимог до платоспроможності страховика, встановлених законодавством України.

25. Структура власності страховика має відповідати вимогам Положення про структуру власності.

26. Страховик зобов'язаний мати кваліфікованих фахівців, що виконується страховиком у порядку, установленому в пункті 8 розділу II цього Положення.

27. Страховик несе відповідальність за повноту і достовірність даних, що містяться в документах та інформації, поданих до Національного банку та

центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику.

IV. Порядок здійснення Національним банком контролю за дотриманням страховиками вимог цього Положення

28. Національний банк здійснює контроль за дотриманням страховиками вимог цього Положення під час здійснення ними діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою відповідно до законодавства України.

29. Національний банк має право письмово вимагати від страховика копії документів, засвідчені в порядку, установленому законодавством України, та інформацію, а також письмові пояснення з питань діяльності у сфері страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

Страховик зобов'язаний надавати на письмові вимоги Національного банку відповідну інформацію та копії документів у встановлений Національним банком строк.

30. Національний банк у разі порушення вимог розділу III цього Положення має право застосувати до страховика заходи впливу відповідно до Закону про страхування та Положення про застосування Національним банком України коригувальних заходів, заходів раннього втручання, заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 25 грудня 2023 року № 183 (зі змінами).

31. Національний банк протягом 10 робочих днів із дня встановлення невідповідності страховика вимогам цього Положення інформує про це центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику.

32. Інформаційний обмін між Національним банком та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику, здійснюється в електронній формі за допомогою засобів інформаційних, комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем із дотриманням вимог законодавства України у сферах електронного документообігу, електронних довірчих послуг та захисту інформації.